

Elsikkerhet - konsernprosedyre

1. Mål og hensikt

Denne konsernprosedyre er forankret i STY-604475 Sikkerhetsstyring - konsernstandard.

Formålet er å sikre at Bane NOR arbeider systematisk og forebyggende og i tråd med nasjonale krav til elsikkerhet.

2. Omfang

Konsernprosedyren gjelder for Bane NORs *samlede virksomhet*. Den dekker det ansvarsområde som Bane NOR som eier av elektriske anlegg er pålagt å ivareta med hensyn på oppfølging av elsikkerhetsforskrifter utarbeidet av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) med hjemmel i Lov 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (el-tilsynsloven).

Dette inkluderer:

- Forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg (FSE)
- Forskrift om elektriske lavspenningsanlegg (FEL)
- Forskrift om elektriske forsyningsanlegg med veiledning (FEF)
- Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr med veiledning (FEK)

I dette dokumentet og alle styrende dokumenter som er forankret her, menes med «elektriske anlegg» også signal- og teleanlegg i Bane NOR..

3. Utførelse

3.1. Hovedprinsipper

3.1.1. I Bane NOR har de som oppholder seg i og utfører arbeid med og i de elektriske anleggene tilstrekkelig opplæring og autorisasjoner.

Dette innebærer:

1. Den enkelte linjeleder er ansvarlig for å sørge for nødvendig opplæring for eget personell som skal ha adgang til Bane NORs elektriske anlegg med hensyn til FSE. Prosjektleder skal påse at dette er på plass.
2. Linjeleder er ansvarlig for å sikre at eget personell som skal utføre et arbeid i Bane NORs elektriske anlegg tilfredsstiller kvalifikasjonskravene i FEK. Prosjektleder skal påse at dette er på plass.
3. For prosjektering og utførelse i Bane NORs elektriske anlegg må linjeleder kunne dokumentere nødvendig relevant fagopplæring for eget personell innen FEF, FEL og relevante standarder. Prosjektleder skal påse at dette er på plass.
4. Linjeleder/prosjektleder skal påse at personell fra eksterne bedrifter kan dokumentere nødvendig opplæring med hensyn til FSE. Eksterne bedrifter må dermed kunne dokumentere at eget personell oppfyller relevante kompetansekrav i FEK §6.
5. Linjeleder/prosjektleder skal påse at arbeid på elektriske anlegg utføres av firma som oppfyller krav i FEK. Arbeid etter FEF og FEL skal utføres av registrert installatør, mens arbeid med signal og teleanlegg skal utføres av firma som har faglig ansvarlig som oppfyller krav i FEK §7, 1. ledd.

6. Linjeleder/prosjektleder er ansvarlig for at personell fra eksterne bedrifter får nødvendig kjennskap til Bane NORs instruks/prosedyrer og retningslinjer slik at de kan få nødvendige autorisasjoner for å arbeide i/med Bane NORs elektriske anlegg.
7. Den som skal oppholde seg i eller delta i arbeid i tilknytning til Bane NORs elektriske anlegg må også selv sikre at man innehar nødvendig opplæring, kvalifikasjoner og autorisasjoner.

3.1.2. I Bane NOR er planlegging og risikovurderinger alltid en del av arbeidet. Dette gjelder både i tidligfase prosjektering, under bygging og i drift og vedlikehold av elektriske anlegg.

Dette innebærer:

1. Ved valg av konsept og i prosjekteringen av anlegg skal det gjøres risikovurderinger som reduserer sannsynligheten for skader og uønskede hendelser under bygging og senere når de elektriske anleggene er i drift. Dette skal dokumenteres.
2. Alt arbeid i Bane NORs elektriske anlegg skal planlegges.
3. Forut for et hvert arbeid i Bane NORs elektriske anlegg skal det gjøres risikovurderinger.

3.1.3. I Bane NOR gjennomføres alt arbeid i og ved de elektriske anleggene i henhold til forskrifter, instruks, prosesser og prosedyrer innen elsikkerhet.

Dette innebærer:

1. Alle som skal utføre arbeid i eller nær ved Bane NORs elektriske anlegg skal sette seg inn i de krav som stilles for å kunne ivareta elsikkerheten.
2. Alle som skal prosjektere, drifte og vedlikeholde elektriske anlegg skal sette seg inn i de krav som stilles for å ivareta at elektriske anlegg sikkert ivaretar den funksjon de er tiltenkt uten å fremby fare for liv, helse og materielle verdier.

3.1.4. Som eier og driver av elektriske anlegg er Bane NOR ansvarlig for elsikkerhet i henhold til forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg.

Dette innebærer:

1. Konsernsjef delegerer funksjon som sakkyndig driftsleder/driftsansvarlig (DL/DA) for Bane NOR SF inkludert Bane NOR Eiendom, gjennom skriftlig instruks til kvalifisert person. Denne funksjonen ivaretas i Energi.
2. Konsernsjef delegerer funksjonsmyndighet som driver gjennom skriftlig instruks til Direktør for Energi.
3. Sakkyndig driftsleder/driftsansvarlig (DL/DA) er ansvarlig for å påse at elektriske anlegg bygges, drives og vedlikeholdes i henhold til forskriftenes krav.
4. Sakkyndig driftsleder (DL) delegerer myndighet til leder for kobling, til operatør ved driftssentralen i Energi og operatører ved elkraftsentralene, med ansvar for å foreta overvåking og utføre koblinger slik at personsikkerheten ivaretas og komponentene ikke utsettes for overbelastning eller høye spenninger.
5. Sakkyndig driftsleder/driftsansvarlig (DL/DA) delegerer myndighet til leder for elsikkerhet (høyspenning) og ansvarlig for arbeidet (lavspenning) med ansvar for å ivareta elsikkerheten på arbeidsstedet for et konkret arbeid på eller nær ved elektriske anlegg.
6. Sakkyndige driftsledere/driftsansvarlige (DL/DA) delegerer fullmakt til assisterende sakkyndig driftsledere til å følge opp at forskrifter og instruks innen elsikkerhet blir fulgt innenfor sitt geografiske ansvarsområde.

7. Sakkyndig driftsledere/driftsansvarlige (DL/DA) delegerer fullmakt til assisterende driftsledere til å kontrollere at anlegg er forskriftsmessig utført, driftet og vedlikeholdt.

4. Ansvar og myndighet

4.1. Styret og konsernsjef (Eier)

Styres i Bane NOR SF er definert som foretakets eier. Styret har ansatt konsernsjef, som ivaretar eierrollen på styrets vegne. Konsernsjef utpeker sakkyndig driftsleder (DL) og driftsansvarlig (DA) for drift og vedlikehold Bane NORs elektriske anlegg, inkludert Bane NOR Eiendom sine elektriske anlegg.

4.2. Direktør for Energi (Driver)

Konsernsjef har utpekt Direktør for Energi som driver av Bane NOR SFs elektriske anlegg. Dette inkluderer Bane NOR Eiendoms elektriske anlegg.

4.3. Sakkyndig driftsleder (DL) og driftsansvarlig (DA)

Konsernsjef har utpekt sakkyndig driftsleder (DL) og driftsansvarlig (DA) for drift og vedlikehold Bane NORs elektriske anlegg, inkludert Bane NOR Eiendom sine elektriske anlegg. Driftsleder/Driftsansvarlig er ansvarlig for drift og vedlikehold av Bane NORs elektriske anlegg. Det er egen instruks for DL/DA. Konsernsjefen har gitt DL/DA myndighet til å foreta delegeringer i nødvendig utstrekning.

4.4. Driftslederorganisasjonen

DL/DA sin organisasjon består av lokale assisterende sakkyndige driftsledere/driftsansvarlige. Disse er blitt delegert oppgaver i henhold til egen instruks. Sakkyndig driftsleder disponerer også en stab med stedfortreder og rådgiver innen elsikkerhet.

4.5. Leder for elsikkerhet (LFS) og Ansvarlig for arbeid (AFA)

Det skal til enhver tid være klarlagt hvem som har myndighet til å planlegge og har ansvar for å etablere, lede og avvikle sikkerhetstiltakene på arbeidsstedet ved arbeid på eller nær ved elektriske anlegg – leder for sikkerhet (høyspenningsanlegg) eller ansvarlig for arbeidet (lavspenningsanlegg).

Vedkommende skal påse at aktivitetene utføres på forsvarlig måte og i samsvar med denne forskriften og må kunne kommunisere direkte med driftsleder (høyspenningsanlegg) eller driftsansvarlig person (lavspenningsanlegg) eller en av ham bemyndiget og alle som deltar i aktiviteten.

Ved arbeid i høyspenningsanlegg skal det være direkte kommunikasjon mellom leder for sikkerhet og leder for kobling. Det er kun utpekt leder for sikkerhet som kan gi tillatelse til å igangsette arbeid på eller nær ved høyspenningsanlegg

Den som skal lede sikkerheten på arbeidsstedet – leder for sikkerhet – må på forhånd ha fått utlevert skriftlig instruks som fastslår hvilken myndighet og hvilket ansvar som tilligger funksjonen og for hvilke anlegg vedkommende kan lede sikkerheten på (spenningsnivå, geografisk område, anleggstype mv).

Ved arbeid på eller nær ved jernbaneanlegg benyttes betegnelsen leder for elsikkerhet for denne funksjonen. Når det i denne forskriften (FSE) benyttes begrepet leder for sikkerhet så vil de samme kravene også gjelde for leder for elsikkerhet ved arbeid på eller nær ved jernbaneanlegg

4.6. Leder for kobling

Den som skal lede koblingsoppdrag i høyspenningsanlegg – leder for kobling – må på forhånd ha fått nødvendig opplæring og ha fått utlevert skriftlig instruks som fastslår hvilken myndighet og hvilket ansvar

som tilligger funksjonen og hvilke koblingsoppdrag vedkommende kan lede (spenningsnivå, geografisk område, brytertype mv.).

4.7. Ansatte i Bane NOR

Elsikkerhet er et linjeansvar. Alle ansatte i Bane NOR SF som skal arbeide i eller ved de elektriske anleggene har samtidig et selvstendig ansvar for å sette seg inn i de krav som gjelder.

5. Rapportering

Sakkyndig driftsleder rapporterer årlig for område elsikkerhet til driver, konsernsjef og styre.

6. Fravik fra konsernprosedyre

Begrunnet behov for fravik fra krav i denne konsernprosedyre skal behandles av dokumenteier.

Den som søker om fravik, skal innhente en skriftlig godkjenning fra dokumenteier før endringen/aktiviteten gjennomføres.

7. Referanser

Dokument-tittel	Dato
Elkraftportalen. Publiseringsløsning tilgjengelig for interne og eksterne på Banenor.no	
Lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (el-tilsynsloven)	LOV-1929-05-24-4
Forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg (FSE)	FOR-2006-04-28-458
Forskrift om elektriske forsyningsanlegg med veiledning (FEF)	FOR-2005-12-20-1626
Forskrift om elektriske lavspenningsanlegg (FEL)	FOR-2005-06-30-744
Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr med veiledning (FEK)	FOR-2018-12-12-2157

8. Revisjonsoversikt

Rev nr	Dato	Hovedendring
008	19.08.2025	Mindre endringer og presiseringer